

Įteikta antroji Dausų šeimos lietuvių literatūros premija

Balandžio 23 d. Lietuvos rašytojų sąjungoje buvo įteikta antroji Dausų šeimos lietuvių literatūros premija. Laureatams įteikti diplomai, skulptoriaus Audriaus Liaudansko statulėlės ir premijos (už originalią grožinės literatūros knygą - 15 000 eurų, už originalią grožinės literatūros knygą, išverstą į lietuvių kalbą - 15 000 eurų (Premija bus padalinta 50% autoriui ir 50% vertėjui), už debiutą - 7000 eurų. Honorarai - po 1000 eurų - skirti ir apdovanotų knygų leidėjams.

Lietuvos rašytojų sąjungos informacija, Rapolo Nalivaikos nuotraukos

Rašytoja Nijolė Marytė Šerniūtė apdovanota už autentiškas Klaipėdos krašto patirtis, psichologiškai įtikinančius veikėjų portretus ir išskirtinę, gyvą kalbą romane „Vilkų Kampo Eliza“ („Slinktys“, 2023). Nijolė Marytė Šerniūtė išleido penkias poezijos knygas, dvi autobiografines knygas-albumus. „Vilkų Kampo Eliza“ – pirmasis rašytojos romanas, jau anksčiau apdovanotas literatūrine Ievos Simonaitytės premija. Neseniai pasirodė antra šio romano dalis „Julijonas Vilkas“.

„Jeigu būčiau žinojusi apie oskarą, būčiau apsivilkusi suknelę nuoga nugara, – juokavo Nijolė Marytė Šerniūtė. – Jau daug metų galvojau apie žmones, kurie gyveno prieš mane, ieškojau informacijos. Apie didikus lengva rasti žinių, bet labai įdomu, kaip gyveno paprastas kaimo žmogus. Būtent tai ir įkvėpė mane parašyti knygą. Būtų klaidinga manyti, kad kaimo žmonės gyvena paskendę tamsoje ir purve... Tai tada iš kur atsirado knygnešiai?“ – atsiimdama premiją kalbėjo laureatė.

Rašytojui Aloyzui Stankevičiui (Alain Stanké) premija buvo paskirta už autobiografinio pasakojimo sėkmingą meninį įprasminimą (knyga „Net prisimint skaudu“ (originalo pavadinimas „Des barbelés dans ma mémoire“, pažod. pavadinimo vertimas „Spygliuotosios vielos mano atmintyje“ („Žara“, 2023)), šios knygos vertėjai Stasei Banionytei premija skirta už puikų vertimą, atveriantį Alaino

Stanké autobiografinį pasakojimą Lietuvos skaitytojams.

Lietuvių kilmės Kanados rašytojo Aloyzo Stankevičiaus (Alain Stanké) knyga išskirtinė ir dėl savo stiliaus, ir turinio. Autobiografinis pasakojimas vaiko akimis atrodo tikroviškesnis ir skaudesnis negu baisiausia dokumentika. Bene taikliausiai knygą apibūdina pats autorius: „Sendamas susivokiau, kad gimiau keturis kartus. Visi gimimai buvo nemalonūs: Lietuvoje, Vokietijoje, Prancūzijoje ir Kvebeke. Niekur nebuvo namuose. Man reikėjo kovoti (ir daug šypsotis), kad būčiau priimtas. Labai anksti sužinojau, ką reiškia žodis „užsienietis“.

Kai pagalvoju, kad mano seneliai gimė prieš 1870 metų karą (per jį žuvo 300 tūkstančių žmonių), kad mano tėvai gimė prieš pat 1914-ųjų karą (7 milijonai lavonų) ir kad aš gimiau prieš 1939-ųjų karą (50 milijonų žuvusiųjų), turiu tik du pasirinkimus: arba paskęsti neviltyje, arba vėl imti svajoti taip, kaip vaikystėje. Svajoti, kad šiame pasaulyje kažkur yra taikių tautų,

beginklių kareivių, dorų
politikų, laimingų darbininkų, kuriems nebėra dėl ko streikuoti, vaikų, valgančių
iki soties, mylinčių
mokyklą ir savo mokytojus, nes šie mėgsta dėstyti, darnių šeimų, atsargių
vairuotojų, teisingų
teisėjų ir dosnių milijonierių, kuriems nereikia psichoanalitikų... Šią svajonę, šią
viltį turėtumėte
įskaityti tarp mano pasakojimo eilučių...”

„Versdama šitą knygą, supratau, kad, anot Aloyzo, jis išgyveno daugiau negu tris gyvenimus. Vaiko lūpomis pasakojami baisūs, neįtikėtini dalykai, vykę Antrojo pasaulinio karo kontekste. Aš labai džiaugiuosi, kad galėjau versti šią trilogiją ir kad tokia solidžia Premija buvo įvertintas mano darbas. Aš esu dėkinga Dievui ir likimui, kad atvedė mane į šitą kelią“, – sakė premijos laureatė vertėja Stasė Banionytė.

Rašytojui Augminui Petroniui premija įteikta už nenugludinto šiuolaikinio gyvenimo reginį,

psichologiškai motyvuotus veikėjų paveikslus, intrigos ir žaismės dermę trumpu istorijų knygoje „Nedetektyvai“ (Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2023). Augminas Petronis laimėjo pirmąją vietą Lietuvos rašytojų sąjungos leidyklos skelbtame konkurse. Pats autorius knygos pristatyme sakęs, jog norėjo, kad jo istorijos skaitytojui teiktų malonumą. Nors pati knyga nepriklauso grynajam detektyvo žanrui, tačiau autoriaus kuriamos istorijos skaitytoją įtraukia, skaitantysis norom nenorom pradeda žaisti pasiūlytą žaidimą. Knyga buvo įtraukta į Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto kūrybiškiausių knygų dvyliktuką.

„Šios premijos pavadinimas skamba kažkaip didingai ir kažkiek dangiškai. Svečiuodamasis stovyklose Kanadoje, mačiau daug susidomėjimo lietuvybe. Ten gyvenantiems lietuviams lietuvių kilmė, lietuvių kalba labai svarbu. Galbūt atrodo, kad tarp jų ir mano kūrinio nėra nieko bendra. Bet yra – tai patriotizmas. Ačiū Dievui už lietuvius, ačiū Dievui už Kanados lietuvius, man tai yra didelis paraginimas“, – atsiimdamas apdovanojimą kalbėjo knygos autorius. Premijos steigėjas – Kanados lietuvių fondas (KLF), įgyvendinantis a. a. Aldonos Dausaitės-Empakerienės palikimo tikslus – paremti ir paskatinti lietuvių rašytojus bei garsinti lietuvių literatūrą.

Apdovanojimų ceremonijoje laureatus sveikino Kanados lietuvių fondo atstovė Joana Kuras,
Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkė Birutė Jonuškaitė-Augustinienė, Premijos vertinimo komisijos pirmininkė Žydronė Kolevinskienė, laureatų kūrybą skaitė aktoriai Kristina Savickytė, Vladas Bagdonas, Marius Povilas Elijas Martynenko, koncertavo Artūro Noviko džiazo mokyklos ansamblis „Jazz Island“.

